

ТЕРНОПЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ І АУДИТУ

Кафедра обліку у виробничій сфері

КУРСОВА РОБОТА
з дисципліни «Бухгалтерський облік (загальна теорія)»
на тему:

«Бухгалтерська звітність»

Студента (-ки) 3-о курсу групи ОП-32

напряму підготовки 6.03.05.09 «Облік і аудит»

_____ **Грабовська О.О.** _____
(прізвище, ім'я)

Науковий керівник: Муравський В.В.

_____

(посада, вчене звання, науковий ступінь,
_____

прізвище, ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка ECST _____

Членикомісії:

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

_____

(підпис)

_____

(прізвище та ініціали)

План

Вступ.....	
1. Бухгалтерська звітність та її користувачі.....	
2. Фінансова звітність.....	
3. Статистична звітність.....	
4. Податкова звітність.....	
Висновок.....	
Список використаної літератури.....	

Вступ

Реформування бухгалтерського обліку в Україні передбачало стабільність збереження бухгалтерського обліку і умови для прогресивного його розвитку, при цьому не руйнуючи накопичений досвід його ведення в промисловості. На початку 2000-х відбулися значні зміни у веденні бухгалтерського обліку і організації його в Україні, які були взяті з вимог міжнародних стандартів. Здійснено перехід підприємств і організацій на нову методологію бухгалтерського обліку господарських операцій, витрат, фінансових результатів та доходів на нову систему бухгалтерського обліку.

Згідно з закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (16.07.1999 р. №996 - XIV), усі юридичні особи, створені відповідно до чинного законодавства України, незалежно від їх форм власності та організаційно - правових форм, а також представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності, зобов'язані вести бухгалтерський облік та подавати звітність.

Отже, заключним етапом облікового циклу підприємства є звітність і складається вона на підставі даних бухгалтерського обліку для задоволення інформаційних потреб внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Основою бухгалтерської звітності є фінансова звітність, що містить інформацію про результати діяльності, фінансовий стан, рух грошових коштів та власний капітал підприємства за звітний період.

Більшість підприємств у всіх країнах світу складають фінансові звіти. Виходячи із світової практики, найоптимальнішим варіантом є складання кількох різних звітів, оскільки кожен з яких розкриває певну грань підприємницької діяльності. Так, в балансі міститься інформація про стан зобов'язань і власного капіталу, активу підприємства на конкретну дату (в основному на останній день основного або проміжного звітного періоду – року, кварталу або місяця). З однієї сторони, по даній інформації можливо судити про масштаби підприємства, а наявність графі «на початок звітного

періоду» дозволяє отримати висновки щодо деяких тенденцій розвитку підприємства. З іншої сторони, важко судити за показниками балансу, наприклад, про те, чи була успішною дана підприємницька діяльність у звітному періоді, які були понесені та отримані витрати і доходи. Дана інформація міститься у звіті про фінансові результати. А оскільки звітних форм є декілька, важливо, щоб усі наявні у них показники взаємно доповнювали та узгоджувалися між собою коли це потрібно.

Бухгалтерська звітність являє собою сукупність даних, що характеризують результати фінансово-господарської діяльності підприємства за звітний період, отриманий з даних бухгалтерського та інших видів обліку.

Всі організації будь-якої організаційно - правової форми власності зобов'язані складати на основі даних синтетичного і аналітичного обліку бухгалтерську звітність, яка є завершальним етапом облікового процесу. Звітність до встановлених формах містить систему зіставних і достовірних відомостей про реалізовану продукцію, роботах та послугах, витратах на їх виробництво, про майновий і фінансовий стан організації і результати її господарської діяльності. В даний час організації у обов'язковому порядку квартальну і річну бухгалтерську звітність.

Дана тема є на сьогоднішній момент актуальною так як:

- склання річного звіту є однією з найбільш складних завдань для бухгалтерської служби організації;

- бухгалтерська звітність є найважливішим показником, що характеризує фінансове становище організації, і в цій якості представляє інтерес для великої кількості різних користувачів подібної інформації;
- бухгалтерська звітність є інформаційною базою фінансового аналізу.

Бухгалтерська звітність є однією з важливих проблем. Цій проблемі не достатньо приділяється уваги, тому необхідна більш точна обробка даної теми в наукових дослідженнях на сучасному етапі розвитку суспільства. Так як бухгалтерська звітність необхідна для оперативного керівництва господарською діяльністю та служить вихідною базою для подальшого

планування.

Об'єкт дослідження - звітність організацій. **Предметом дослідження** є склад бухгалтерської звітності. **Мета** даної курсової роботи - розглянути, що з себе представляє бухгалтерська звітність.

Завдання - розглянути види і форми бухгалтерської звітності, вивчити її складу, а також порядок складання.

Звітність виконує важливу функціональну роль у системі економічної інформації, вона інтегрує інформацію всіх видів обліку. Методологічно і організаційно звітність є невід'ємним елементом всієї системи бухгалтерського обліку і виступає завершальним етапом облікового процесу, що зумовлює органічну єдність формуються в ній показників з первинною документацією та обліковими регістрами.

При дослідженні даної теми використовувались такі методи, як вивчення і аналіз наукової літератури.

1.Бухгалтерська звітність та її користувачі

У результаті своєї діяльності будь-яке підприємство здійснює будь-які господарські операції, приймає ті чи інші рішення. Практично кожна таку дію знаходить відображення в бухгалтерському обліку.

Дані звітності використовуються зовнішніми користувачами з метою оцінки ефективності діяльності організації, а також внутрішніми користувачами для економічного аналізу у самій організації. Бухгалтерська звітність повинна бути достовірною, своєчасною. У ній повинна забезпечуватися порівнянність звітних показників з даними за минулі періоди.

Інформація про господарські операції, вироблених економічним суб'єктом за певний період часу, узагальнюється у відповідних облікових регістрах і з них переноситься у згрупованому вигляді до бухгалтерської звітності. Така процедура узагальнення облікової інформації необхідна в першу чергу самому підприємству і пов'язана з необхідністю уточнення, а в ряді випадків і коригування подальшого курсу фінансово-господарської діяльності конкретного підприємства.

В Україні склалась система звітності, яку можна поділити за різними, що подані на рис. 1.

Рис. 1. Система звітності в Україні

З метою впорядкування складання звітності її класифікують за такими найбільш поширеними ознаками: змістом і джерелами формування, терміном подання, ступенем узагальнення, обсягом, періодичністю подання, охопленням видів діяльності, поширенням на галузі народного господарства, характером спрямування і використання, ступенем використання обчислювальної техніки.

Насамперед слід розрізняти звітність за будовою:

- звітність, у якій інформація наводиться станом на певну дату (вона містить моментні показники);
- звітність, що містить інформацію за певний (звітний) період (її складають інтервальні показники).

За змістом і джерелами формування розрізняють статистичну, фінансову, податкову, спеціальну, внутрішньогосподарську (управлінську) звітність.

Процес складання та подання звітності в Україні регульований і базується на положеннях, які знайшли відображення у ряді нормативно-правових документів, основні з яких подано у таблиці 1.

Таблиця 1.

Нормативно-правове регулювання подання облікової звітності в Україні

№ п/п	Вид облікової звітності	Нормативно-правові документи, які регулюють порядок складання
1	Фінансова звітність	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 1, Наказ Міністерства фінансів України від 28 березня 2013 року № 433 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності», НП(С)БО 2 «Консолідована фінансова звітність», П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах», П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами».
2	Податкова звітність	Податковий кодекс України (а саме ст. 7, ст. 16, Глава 2, розділ II «Адміністрування податків, зборів (обов'язкових платежів)», ст. 58, ст. 75, ст. 120, ст. 179,

		ст. 203); Наказ Державної податкової адміністрації «Про подання електронної податкової звітності» від 10.04.2008 р. № 233.
3	Статистична звітність	Наказ Міністерства статистики України «Про порядок затвердження форм державної статистичної звітності» від 30.04.1993 р. № 76; «Інструкції зі статистики заробітної плати» видані Державним комітетом статистики від 13.01.2004 № 5.
4	Управлінська звітність	Накази про облікову політику підприємств.

Входження багатьох організацій в ринкову економіку зумовило проблему подання повної фінансової інформації про діяльність організації та майновий стан на певну дату. Серед груп зовнішніх користувачів такої інформації (інвестори, кредитори, постачальники та інші комерційні контрагенти, клієнти, уряд і урядові установи, громадськість) її надання особливо важливо для інвесторів і майбутніх акціонерів організації.

Бухгалтерська звітність - звіт взаємопов'язаних показників, що подаються відповідним чином затверджених формах, підсумків роботи підприємства за минулий звітний період.

Бухгалтерська звітність складається з взаємозалежних форм, що утворюють за обсягом складових їх показників єдину систему інформації про фінансовий стан організації.

Значення бухгалтерської звітності визначається вимогами, що пред'являються до неї.

Бухгалтерська звітність повинна відповідати наступним вимогам: достовірності, цілісності, своєчасності, простоті, можливості перевірки, порівнянності, економічності, дотриманні суворо встановлених процедур оформлення та публічності.

Достовірність базується не тільки на інформації бухгалтерського, а й інших видів обліку, в першу чергу статистичного обліку. Порушення даного підходу робить неможливим складання бізнес-плану, а також оперативне управління майном на різних рівнях господарської діяльності. Це

умова вимагає порівнянності звітних та планових показників. З метою забезпечення порівнянності даних бухгалтерського обліку зміни облікової політики повинні вводитися з початку фінансового року. Якщо така порівнянність відсутня, то дані за період, що передував звітному, підлягають коректуванню. При цьому слід керуватися положеннями, встановленими діючими нормативними актами системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні. У цьому методологічна єдність показників звітності. Коректування і методика її проведення має бути розкрита в пояснювальній записці до бухгалтерського балансу і звіту про фінансові результати разом із зазначенням причин коригування.

Достовірність бухгалтерської звітності посилюється її цілісністю, тобто вона повинна включати показники фінансово-господарської діяльності як самого підприємства, так і його філій, представництв та інших структурних підрозділів, у тому числі виділених на самостійні баланси.

Цілісність або повнота звітності дозволяє приймати більш обґрунтовані управлінські рішення. З цією метою дані синтетичного та аналітичного обліку повинні бути підтверджені результатами інвентаризації та укладенням незалежної аудиторської організації.

Своєчасність передбачає подання відповідної бухгалтерської звітності у відповідні адреси у встановлений термін. Організації, незалежно від організаційно-правових форм власності (за винятком бюджетних), зобов'язані представляти квартальну бухгалтерську звітність протягом 30 днів після закінчення минулого кварталу. Річна бухгалтерська звітність подається протягом 90 днів після закінчення року, якщо інше не передбачено законодавством. Вона повинна бути затверджена в порядку, встановленому установчими документами власника.

Звітність, представлена з порушенням встановлених термінів, втрачає своє значення.

Простота бухгалтерської звітності лежить в її спрощення та

доступності. Перехід бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів об'єктивно сприяє реалізації даної вимоги.

Верифікованість звітності передбачає можливість підтвердження представленої у ній інформації в будь-який час. Побічно цю умову припускає нейтральність представленої у ній інформації.

Порівнянність передбачає наявність однакових показників протягом різних відрізків часу з метою виявлення відмінностей і тенденцій.

Мета такого порівняння виявити тенденції розвитку фірми. Однак при використанні його не можна уникнути принципу обмеження корисності інформації, а це може вплинути на формування неправильних висновків. Наприклад, з метою зниження обсягів виробництва у звітному році фірма прийняла рішення про реструкуріалізації виробництва та у зв'язку з цим повернула довгострокові кредити банку. За даними поданої звітності не видно, що тенденція до поліпшення фінансового стану компанії може мати місце лише в довгостроковій перспективі.

Для реалізації цих підходів у бухгалтерській звітності має бути представлено порівняння інформації за конкретним показником, наведеним у звітності за попередній і звітний рік.

Економічність досягається шляхом уніфікації і стандартизації відповідних форм звітності, скорочення окремих показників не на шкоду якості звітних даних. Це стосується перш за все показників, що носять довідково-інформаційний характер.

Оформлення - таку вимогу, що пред'являється до бухгалтерської звітності. Це означає, що складання звітності, так само як і ведення бухгалтерського обліку майна, зобов'язань і господарських операцій, здійснюється українською мовою, у валюті України - гривні. Звітність підписується керівником організації і фахівцем, який веде бухгалтерський облік (головним бухгалтером і т.п.)

Публічність бухгалтерської звітності здійснюється організаціями, перелік яких регламентований чинним законодавством. До них віднесені

відкриті акціонерні товариства, кредитні та страхові організації, біржі, інвестиційні та інші фонди, створені за рахунок приватних, суспільних і державних джерел.

Публічність передбачає публікацію річної бухгалтерської звітності в засобах масової інформації, доступних її користувачам, або поширення її у відповідних виданнях (брошурах, буклетах і інших виданнях), а також передачу органам державної статистики за місцем реєстрації для надання зацікавленим користувачам.

Річна бухгалтерська звітність повинна бути опублікована не пізніше 1 червня року, наступного за звітним роком.

Публікації повинна передувати аудиторська перевірка з обов'язковим затвердженням річного звіту загальними зборами акціонерів. З переліку форм річної звітності публікації в обов'язковому порядку підлягають бухгалтерський баланс (ф. № 1) і Звіт про прибутки і збитки (ф. № 2). Такий підхід прийнятий і в міжнародній практиці, що дозволяє зовнішнім користувачам інформації прийняти обґрунтоване рішення в частині вкладення капіталу в

Бухгалтерський баланс може бути опублікований за скороченою формою, зміст якої визначається самим підприємством в межах вимог, передбачених Положенням по бухгалтерському обліку «Бухгалтерська звітність організації».

Разом з публікацією річної бухгалтерської звітності публікується також аудиторський висновок, суть якої повинна містити думку (оцінку) незалежного аудитора (аудиторської фірми) про її достовірність (безумовно, позитивне, умовно позитивне, негативне, відмова від висловлення думки). Внутрішня бухгалтерська звітність не підлягає публікації, так як віднесена до комерційної таємниці. За незаконне отримання і розголошення відомостей, що становлять комерційну таємницю, передбачена кримінальна відповідальність.

Користувачами бухгалтерської звітності можуть бути уповноважені на підставі законів України представники органів державної влади, юридичні та фізичні особи, зацікавлені в наслідках господарської діяльності суб'єктів, в тому числі: власники, засновники господарюючого суб'єкта, кредитори, інвестори та інші особи, які відповідно до чинного законодавства мають право на отримання інформації, що міститься в бухгалтерській звітності.

Користувачі бухгалтерської звітності мають право виступати замовниками на проведення аудиту та виконання інших аудиторських послуг, визначати обсяги та напрями аудиторських перевірок в межах повноважень, наданих законодавством, установчими документами або окремими договорами (стаття 9 Закону України про аудиторську діяльність 22 квітня 1993 року, N 3125-XII).

Одна з найважливіших функцій бухгалтерського обліку - забезпечення зацікавлених осіб та організацій якісної бухгалтерської інформацією.

Користувачами облікової інформації, як правило, є особи, які відчують інтерес і потреба в ній і мають певні знання і навички для того, щоб її зрозуміти, оцінити і проаналізувати.

Очевидно, що різні категорії користувачів зацікавлені в отриманні різного роду інформації. Усіх користувачів інформації бухгалтерського обліку можна підрозділити на дві групи. Це користувачі внутрішні і зовнішні. Внутрішні користувачі - це користувачі в самому господарюючого суб'єкта. Перш за все, до таких користувачам ставляться власники (засновники, учасники), адміністрація (керівники, менеджери і фахівці різних рівнів управління), працівники організації.

Власники (засновники, учасники) хочуть знати, наскільки ефективно використовуються вкладені ними кошти. Власників найбільшою мірою цікавлять показники прибутковості того чи іншого виду діяльності, розмір отриманого прибутку, співвідношення активів і зобов'язань, величини чистих активів, дані про напрями використання власного капіталу і т.п. Співробітникам адміністрації господарюючого суб'єкта, в залежності від

займаної посади і виконуваних функцій, потрібна вся бухгалтерська інформація, представлена як у вигляді звітності, так і додаткова, згрупована за певними ознаками.

Менеджер, в залежності від рівня прийнятих ним рішень, може зажадати у бухгалтерського апарату необхідну для своєї роботи інформацію. Для цього він повинен мати у своєму розпорядженні певні знання про те, яка інформація міститься в первинних документах і реєстрах бухгалтерського обліку. Особливе значення має інформація про рентабельність і собівартості окремих видів продукції (робіт чи послуг), відповідність фактичних і запланованих витрат за статтями і елементами, інформація для контролю та аналізу фінансових результатів діяльності організації.

Крім того, для керівників різних рівнів управління необхідна така бухгалтерська інформація, на основі якої можна будувати плани і прогнози на короткострокову та довгострокову перспективу. Працівників організації цікавлять в основному дані про стабільність і прибутковості її діяльності, гарантованості збереження робочих місць та оплати праці.

Зовнішніх користувачів бухгалтерської інформації можна розділити на користувачів з прямим і непрямим фінансовим інтересом. До зовнішніх користувачам облікової інформації з прямим фінансовим інтересом можна віднести осіб, що мають тісні економічні зв'язки з організацією. Це, перш за все, дійсні та потенційні інвестори, банки, постачальники та інші кредитори.

Інвестори та їх представники цікавляться насамперед інформацією, на основі якої можна зробити висновок про масштаби діяльності організації, про її фінансової стійкості, тобто здатності вчасно погашати свої зобов'язання, про ризикованість і прибутковості передбачуваних або здійснених ними інвестицій, про ефективність освоєння вкладених коштів і т.п. Кредитним організаціям, як партнерам, також потрібна інформація про фінансову стійкість організації, інформація про діяльність організації в

перспективі, тобто наскільки оперативно і повно будуть погашені видані кредити і позики.

Крім того, банки зацікавлені в інформації про величину власного капіталу організації, про розмір кредиторської заборгованості іншим особам. Постачальників і інших кредиторів цікавить інформація про грошові кошти, запаси матеріалів, товарів і готової продукції, дебіторської заборгованості, тобто відомості, на підставі яких можна визначити платоспроможність організації.

До зовнішніх користувачів з непрямим фінансовим інтересом зазвичай відносять органи, уповноважені управляти державним і муніципальним майном, податкові органи, органи статистики, аудиторські компанії, фондові біржі, покупців та ін. Органи федеральної або муніципальної влади, уповноважені розпоряджатися майном, що перебуває в господарському віданні або оперативному управлінні, зацікавлені в такій облікової інформації, яка дозволяє оцінювати ефективність використання активів, регулювати діяльність організації по реалізації загальнодержавної політики і т.д. Податкові органи зацікавлені в даних про стан розрахунків з бюджетом.

Їх цікавить правильність розрахунку податкової бази за різними видами податків, відповідність даних податкових декларацій і даних бухгалтерського обліку, вірність відомостей самотійного податкового обліку. Органи статистики використовують показники форм звітності, заповнених з використанням даних бухгалтерського обліку.

У цих формах представлені не тільки вартісні, але і натуральні показники. Ці показники використовуються при формуванні та поданні інформації для прийняття рішень на регіональному та державному рівнях. Аудиторські фірми зацікавлені у повній і детальної інформації про всю фінансово-господарської діяльності організації, необхідною для підтвердження достовірності представленої бухгалтерської звітності.

Необхідно підкреслити, що зовнішні користувачі, які мають право на частину або всю внутрішню облікову інформацію, зобов'язані не

розголошувати її і зберігати комерційну таємницю. Перелік відомостей, розголошення яких може принести зниження економічних вигод для організації та становлять комерційну таємницю, визначається її керівником (відповідно до чинного законодавства). Таким чином, при формуванні облікової інформації для конкретних користувачів необхідно деталізувати і групувати дані відповідно до їх запитами.

В основному бухгалтерська інформація може надаватися у вигляді звітності, що доповнюється при необхідності поясненнями і роз'ясненнями (розкриття показників бухгалтерської звітності). "

2. Фінансова звітність

Фінансова звітність — бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. На основі даних бухгалтерського обліку підприємства зобов'язані складати фінансову звітність.

Метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішення повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

Порядок надання фінансової звітності користувачам визначається чинним законодавством.

Фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби користувачів щодо:

- придбання, продажу та володіння цінними паперами;
- участі в капіталі підприємства;
- оцінки якості управління;
- оцінки здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання;
- забезпеченості зобов'язань підприємства;
- визначення суми дивідендів, що підлягають розподілу;
- регулювання діяльності підприємства;
- інших рішень.

Фінансова звітність повинна задовольняти потреби тих користувачів, які не можуть вимагати звітів, складених з урахуванням їх конкретних інформаційних потреб.

Форми фінансової звітності підприємства (крім банків) і порядок їх заповнення встановлюються Міністерством фінансів України за погодженням з Державним комітетом статистики України.

Фінансова звітність складається з: балансу, звіту про фінансові результати, звіту про рух грошових коштів, звіту про власний капітал і приміток до звітів.

Баланс — звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал.

Звіт про фінансові результати — звіт про доходи, витрати і фінансові результати діяльності підприємства.

Звіт про власний капітал — звіт, який відображає зміни у складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду.

Звіт про рух грошових коштів — звіт, який відображає надходження і видаток грошових коштів у результаті діяльності підприємства у звітному періоді.

Для суб'єктів малого підприємства і представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності національними положеннями встановлюється скорочена за показниками фінансова звітність у складі балансу і звіту про фінансові результати.

Фінансові звіти містять статті, склад і зміст яких визначаються відповідними положеннями .

Стаття наводиться у фінансовій звітності, якщо відповідає таким критеріям:

- існує ймовірність надходження або вибуття майбутніх економічних вигод, пов'язаних з цією статтею;
- оцінка статті може бути достовірно визначена.

До фінансової звітності включаються показники діяльності філій, представництв, відділень та інших відособлених підрозділів підприємства.

Звітним періодом до складання фінансової звітності є календарний рік. Баланс підприємства складається на кінець останнього дня звітного періоду.

Проміжна (місячна, квартальна) звітність, яка охоплює певний період, складається наростаючим підсумком з початку звітного року.

Перший звітний період новоствореного підприємства може бути меншим за 12 місяців, але не може бути більшим за 15 місяців. Звітним періодом підприємства, що ліквідується, є період з початку року до моменту ліквідації.

Інформація, яка надається у фінансових звітах, повинна бути дохідлива і розрахована на однозначне тлумачення її користувачами за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації.

Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому.

Фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності.

Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати:

- фінансові звіти підприємства за різні періоди;
- фінансові звіти різних підприємств.

Передумовою звітності є наведення відповідної інформації попереднього періоду та розкриття інформації про облікову політику і її зміни.

Установлення і зміни облікової політики підприємства здійснюється за рішенням власника (власників) або уповноваженого органу (посадової особи).

Фінансова звітність підприємства формується з дотриманням таких принципів:

- автономність підприємства, яким кожне підприємство розглядається як юридична особа, що відокремлена від власників. Тому особисте майно і зобов'язання власників не повинні відображатись у фінансовій звітності підприємства;
- безперервності діяльності, що передбачає оцінку активів і зобов'язань підприємства, виходячи з припущення, що його діяльність триватиме далі;
- періодичності, що припускає розподіл діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складання фінансової звітності;

- історичної (фактичної) собівартості, що визначає пріоритет оцінки активів, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання;
- нарахування та відповідності доходів і витрат, за яким для визначення фінансового результату звітного періоду треба зіставити доходи звітного періоду з витратами, які були здійснені для отримання цих доходів. При цьому доходи і витрати відображаються в обліку і звітності у момент їх виникнення, належно від часу надходження і сплати грошей;
- повного висвітлення, згідно з яким фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки операцій та подій, яка може вплинути на рішення, що приймаються на її основі;
- послідовності, який передбачає постійне (із року в рік) застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики повинна бути обґрунтована і розкрита у фінансовій звітності;
- обачності, згідно з яким методи оцінки, що застосовуються в бухгалтерському обліку, повинні запобігати зниженню оцінки зобов'язань та витрат і завищенню оцінки активів і доходів підприємства;
- превалювання змісту над формою, за яким операції повинні обліковуватись відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми;
- єдиного грошового вимірника, який передбачає вимірювання та узагальнення всіх операцій підприємства у його фінансовій звітності в єдиній грошовій одиниці.

Для того, щоб фінансова звітність була зрозумілою користувачам, вона повинна містити данні про:

- підприємство;
- дату звітності та звітний період;
- валюту звітності та одиницю її виміру;
- відповідну інформацію щодо звітного та попереднього періоду;
- облікову політику підприємства та її зміни;
- консолідацію фінансових звітів;

- припинення окремих видів діяльності;
- обмеження щодо володіння активами;
- участь у спільних підприємствах;
- виявлення помилки окремих років та пов'язані з ними коригування;
- переоцінку статей фінансових звітів;
- іншу інформацію, розкриття якої передбачено відповідними положеннями .

Інформація про підприємство, яка підлягає розкриттю у фінансовій звітності, включає:

- назву, організаційно-правову форму та місцезнаходження підприємства (країну, де зареєстроване підприємство, адресу офісу);
- короткий опис основної діяльності підприємства;
- назву органу управління, у віданні якого перебуває підприємство, або назву його материнської компанії;
- середню чисельність персоналу підприємства протягом звітного періоду.

Кожний фінансовий звіт повинен містити дату, станом на яку наведені його показники, або період, який він охоплює. Якщо період, за який складено фінансовий звіт, відрізняється від звітного періоду, передбаченого цим Положенням , то причини і наслідки цього повинні бути розкриті у примітках до фінансової звітності.

У фінансовій звітності повинна бути вказана валюта, в якій відображенні елементи звітності, та одиниця її виміру.

Якщо валюта звітності відрізняється від валюти, в якій ведеться бухгалтерський облік, то підприємство повинно розкривати причини цього та методи, що були використанні для проведення фінансових звітів з однієї валюти в іншу.

Підприємство повинно висвітлювати обрану облікову політику шляхом опису:

- принципів оцінки статей звітності;
- методів обліку щодо окремих статей звітності.

Інформація, що підлягає розкриттю, наводиться безпосередньо у фінансових звітах або у примітках до них.

У примітках до фінансових звітів треба розкривати:

- облікову політику підприємства;
- інформацію, яка не наведена безпосередньо у фінансових звітах, але є обов'язковою за відповідними положеннями ;
- інформацію, що містить додатковий аналіз статей звітності, потрібний для забезпечення її зрозумілості та доречності. Фінансову звітність підписують керівник та Головний бухгалтер підприємства.

Підприємства, що мають дочірні підприємства, крім фінансових звітів про власні господарські операції, зобов'язані складати та подавати консолідовану фінансову звітність.

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать підприємства, засновані на державній власності, та органи, які здійснюють управління майном підприємств, заснованих на комунальній власності, крім власних звітів, складають та подають зведену фінансову звітність щодо всіх підприємств, що належать до сфери їх управління.

Зазначені органи також окремо складають зведену фінансову звітність щодо господарських товариств, акції (частки, паї) яких перебувають відповідно у державній та комунальній власності.

Об'єднання підприємств, крім власної звітності, складають і подають зведену фінансову звітність щодо всіх підприємств, які входять до складу, якщо передбачено установчими документами об'єднань підприємств відповідно до законодавства.

Підприємства зобов'язані подавати квартальну та річну фінансову звітність органам, до сфери управління яких вони належать, трудовими колективами на їх вимогу, власникам (засновникам) відповідно до установчих документів, якщо інше не передбачено цим Законом. Органам виконавчої влади та іншим користувачам фінансова звітність подається

відповідно до законодавства. Термін подання фінансової звітності встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, крім випадків, передбачених законодавством.

Акціонерні товариства, підприємства — емітенти облігації, банки, довірчі товариства, валютні та фондові біржі, інвестиційні фонди, інвестиційні компанії, кредитні спілки, недержавні пенсійні фонди, страхові компанії та інші фінансові установи — зобов'язані не пізніше 1 червня наступного за звітним року оприлюднювати річну фінансову звітність та консолідовану звітність шляхом публікації у періодичних виданнях або розповсюдження її у вигляді окремих друкованих видань.

У разі ліквідації підприємства ліквідаційна комісія складає ліквідаційний баланс та у випадках, передбачених законом, публікує його протягом 45 днів.

Фінансова (бухгалтерська) звітність – це насамперед документи, в яких міститься інформація про рух грошових коштів підприємства, його фінансовий стан, результати діяльності за звітний період (Таблиця 2). Загальний склад фінансової звітності наведений у Таблиці 3. Проте вітчизняний термін фінансова звітність характеризує систему пов'язаних між собою загальних показників підприємства, що характеризують результати його господарської діяльності за звітний період та загальний фінансовий стан на конкретну дату при цьому базуються на бухгалтерському обліку підприємства. Тому звітність є універсальна для всіх суб'єктів господарювання і з нею працюють як зовнішні так і внутрішні користувачі.

Таблиця 2.

Склад фінансової звітності підприємств

Категорія підприємств та якими документами регулюється заповнення	Склад фінансової звітності (комплект форм)	Звітний період	
<p>Суб'єкти малого підприємництва</p> <p><u>(абзац 3 п. 2 П(С)БО 25); НП(С)БО 1</u></p>	<p>Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва у складі:</p> <p>01 - Балансу (ф. № 1-м);</p> <p>02 - Звіту про фінансові результати (ф. № 2-м)</p>	<p>Календарний рік та проміжна фінзвітність — щокварталу (ч. 1 ст. 13 Закону про бухоблік, п. п. 2 та 5 Порядку подання фінзвітності) Суб'єкти мікропідприємництва подають фінзвітність раз на рік (п. 2 Порядку подання фінзвітності)</p>	
<p>Представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності</p> <p><u>Абзац 4 п. 2 П(С)БО 25); НП(С)БО 1</u></p>			<p>Суб'єкти малого підприємництва — юрособи, що відповідають критеріям з п. 154.6 ПКУ (так звані «нульовики»)</p> <p><u>Абзац 6 п. 2 П(С)БО 25); НП(С)БО 1</u></p>
<p>Платники єдиного податку, які відповідають критеріям із пп. 4 пункту 291.4 ПКУ</p>	<p>-</p>	<p>Календарний рік та проміжна фінзвітність — щокварталу (ч. 1 ст. 13 Закону про бухоблік, п.п.</p>	

<p><u>Абзац 6 п. 2 П(С)БО 25)</u> <u>НП(С)БО 1</u></p>		<p>2 та 5 Порядку подання фінзвітності). Суб'єкти мікропідприємництва подають фінзвітність раз на рік (п. 2 Порядку подання фінзвітності)</p>
<p>Решта підприємств</p> <p><u>НП(С)БО 1, Наказ № 302, Метод рекомендації № 433, Метод рекомендації № 476, П(С)БО 29</u></p>	<p>01 - Баланс форма № 1 (Звіт про фінансовий стан); 02 - Звіт про фінансові результати форма № 2 (Звіт про сукупний дохід); 03 - Звіт про рух грошових коштів (форма № 3); 04 - Звіт про власний капітал (форма № 4); 05 - Примітки до річної фінансової звітності (форма № 5); 06 - Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (форма № 6)</p>	<p>Повний комплект звітності — за результатами календарного року; квартальна звітність (лише ф. № 1 та ф. № 2) — щокварталу (ч. 1 ст. 13 Закону про «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»)</p>

Постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419 встановлено терміни подання фінансової звітності, щодо річної фінансової

звітності, то вона повинна подаватись не пізніше 20 лютого наступного за звітним року.

Також існує консолідована фінансова звітність. Вона показує результати діяльності і фінансовий стан юридичної особи та її дочірніх підприємств як одну економічну одиницю та повинна подаватись не пізніше 15 квітня наступного за звітним року.

Таблиця 3.

Загальний склад фінансової звітності

Форма звітності	Регламентуючий нормативний документ
Звіт про фінансовий стан (форма № 1)	ч. 2 ст. 11 Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», п.п. 1 та 2 р. II НП(С)БО 1, п. 1 П(С)БО 25
Звіт про сукупний дохід (форма № 2)	
Звіт про рух грошових коштів (форма № 3)	
Звіт про власний капітал (форма № 4)	
Примітки до річної фінансової звітності(форма № 5)	
Додаток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами»(форма №6)	П(С)БО 29 «Фінансова звітність за сегментами». Наказ Міністерства фінансів України від 19.05.05р. №412

Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено обов'язок не пізніше 1 червня наступного за звітним року оприлюднювати (публікувати в періодичних виданнях) річну фінансову і консолідовану звітність для таких суб'єктів: відкритих акціонерних товариств, емітентів облігацій, банків, довірчих товариств, валютних і фондових бірж, інвестиційних компаній, кредитних спілок, недержавних пенсійних фондів, страхових компаній, фінансових установ.

Квартальна фінансова звітність подається не пізніше 25 числа наступного за звітним кварталом.

Консолідована квартальна фінансова звітність подається не пізніше 45 днів після закінчення звітного кварталу.

Дані про періодичність подання форм фінансової звітності наведені у таблиці (табл. 4).

Таблиця 4 .

Склад річної фінансової звітності

Назва форм фінансової звітності	Періоди подання	
	За квартал	За рік
Звіт про фінансовий стан (форма №1)	+	+
Звіт про сукупний дохід (форма №2)	+	+
Звіт про рух грошових коштів (форма №3)	-	+
Звіт про власний капітал (форма №4)	-	+
Примітки до річної фінансової звітності (форма №5)	-	+
Додаток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами» (форма №6)	-	+

Основною метою даної звітності є забезпечення зовнішніх і внутрішніх користувачів інформаційними потребами, оскільки вони покладаються на фінансову звітність як на одне з основних джерел фінансової інформації при прийнятті економічних та соціальних рішень (табл. 5).

Таблиця 5.

Інформаційні потреби основних користувачів фінансових звітів

Користувачі	Інтереси
Інвестор, власники	- Придбання, продаж та володіння цінними паперами - Участь у капіталі підприємства - Оцінка якості управління
Керівництво підприємства	- Регулювання діяльності підприємства
Банки, постачальники	- Забезпечення зобов'язань підприємства - Оцінка здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання
Працівники підприємства	- Забезпечення зобов'язань підприємства перед працівниками
Органи державного управління	- Формування макроекономічних показників

3. Статистична звітність

Звітність підприємства- це система показників, які характеризують роботу підприємства за період. Крім того, звітність – останній етап облікового циклу.

В сучасних умовах наряду з фінансовою (бухгалтерською) звітністю підприємства заповнюють і статистичну звітність.

Статистична звітність – форма статистичного спостереження державою, при якій уповноваженим органам надходить від підприємств (організацій, установ) необхідна їм інформація у вигляді законно встановлених звітних документів (статистичних звітів) за підписами осіб, відповідальних за подання і достовірність даних.

Статистичний звіт – документ, в якому наведено статистичні дані про роботу підприємства; він представляється до спеціальної установи (регіональний орган державної статистики) в затверджені терміни за підписами уповноважених осіб.

Ціллю статистичних звітів є надання інформації державі про соціально-економічні явища на конкретному підприємстві. Базою для складання статистичних звітів є дані бухгалтерського обліку, тому бухгалтерії поряд з фінансовою (бухгалтерською) звітністю заповнюють, або надають інформацію для статистичних звітів.

В сучасних умовах одночасно діють такі види статистичної звітності. Державна статистична звітність – це статистична звітність, форми якої затверджуються Державним комітетом статистики, або за його згодою, регіональними органами державної статистики.

Для державної статистичної звітності характерні показники, загальні для різних видів діяльності – звіт про труд, про використання робочого часу та інші.

Державна статистична звітність – може бути регулярною. Вона збирається з певною періодичністю (як правило, місячна, квартальна, піврічна, річна), або разова, коли статистичні спостереження проводяться

лише на певну дату. Форми державної статистичної звітності розробляються органами державної статистики.

Така звітність має забезпечувати загальнодержавні інтереси і нести в собі інформацію переважно соціально-економічного характеру, що забезпечує обґрунтований аналіз розвитку народного господарства України або її регіонів та задовольняє потреби управління на державному рівні. Форми регулярної державної статистичної звітності на наступний рік, як правило, затверджуються до 1 травня поточного року; форми, що вводяться в оперативному порядку, не пізніше ніж за 3 місяця до моменту введення їх у дію.

Форми і програми одноразових державних спостережень затверджуються не пізніше, ніж за 5 місяців до початку обстеження. Строк дії форм регулярної державної статистичної звітності, як правило, має бути розрахований не менш як на 3 роки. Кожна пропозиція про внесення будь-яких змін діючої форми повинна впливати з конкретних реальних соціально-економічних обставин і бути в достатній мірі обґрунтована. Обсяг державної статистичної звітності в цілому по народному господарству України визначається в Загальнодержавному таблиці форм державної статистичної звітності. До таблицю щорічно вносяться зміни та доповнення. Галузева статистична звітність розроблюється та затверджується безпосередньо відповідними міністерствами, відомствами, державними комітетами, концернами, за погодженнями з Держкомстатом України. Вони мають міжгалузевий або обмежений галузевий характер. Форми такої звітності розповсюджують відповідні міністерства і відомства.

Найбільш місткою складовою облікової звітності є статистична звітність – документація, яка вміщує сукупність статистичних даних по роботі підприємства та здається до статистичних організацій в затвержені терміни. Щодо документів, то вони розробляються та затверджуються Державною службою статистики України і складаються за спеціальними формами.

Статистична звітність охоплює всі галузі економіки країни. Усі суб'єкти підприємницької діяльності подають звітність про ресурсний потенціал та свою виробничо-фінансову діяльність.

Відповідно до ст. 18 Закону України «Про державну статистику» усі юридичні особи та особи, які займаються підприємницькою діяльністю, безкоштовно та в повному обсязі, за спеціальною формою, у визначені строки зобов'язані подавати органам державної статистики достовірну інформацію, з обмеженим доступом у тому числі.

Основною характеристикою статистичної інформації, є те, що вона має внутрівідомчий характер і використовується для подальших розрахунків зведених статистичних даних, проте не підлягає наданню за запитами.

Користувачів статистичної звітності зображено на рис. 2.

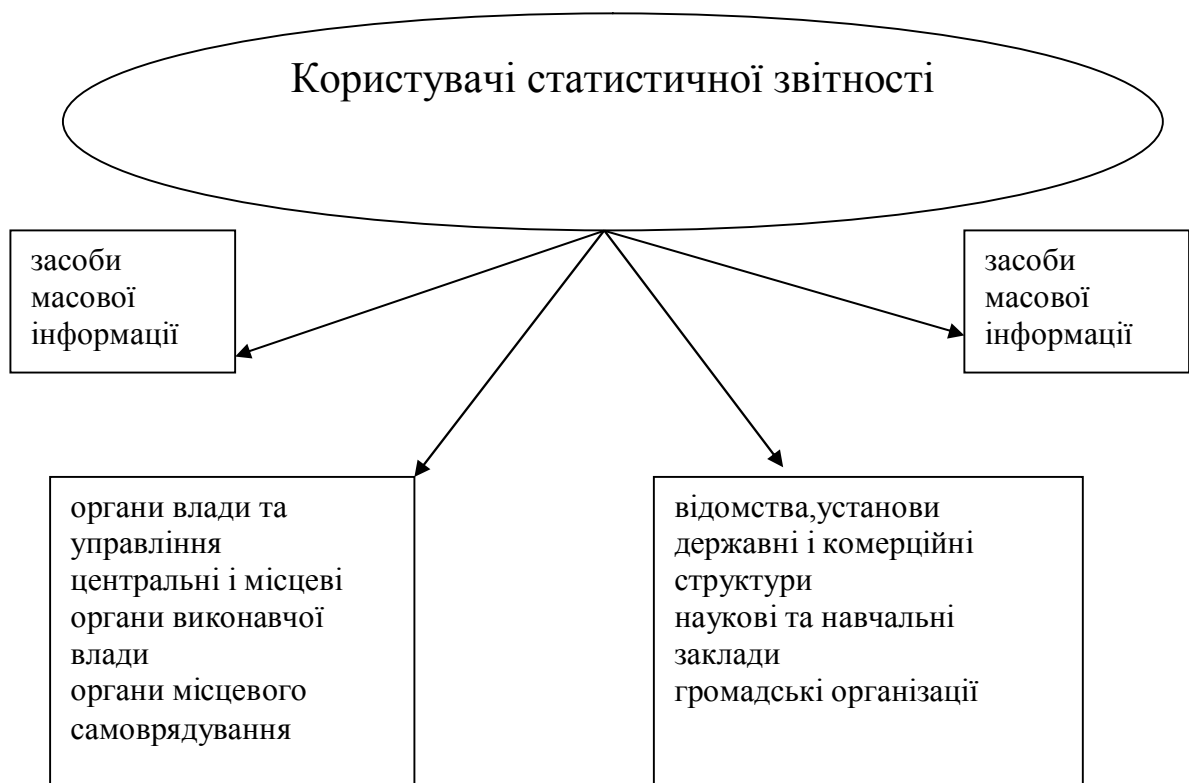

Рис. 2. Користувачі статистичної звітності

Основні показники формування статистичної звітності:

- статистичне спостереження;
- первинне спостереження;
- вторинне спостереження;

З організаційної точки зору розрізняють три форми статистичного спостереження:

- звітність (вторинне спостереження);
- спеціально організоване статистичне спостереження – реєстрація даних, що надходять безпосередньо від об'єкта (первинне спостереження);
- реєстри – первинне постійне спостереження.

Проте існують проведення деяких вибіркового обстежень фізичних осіб за що респонденти отримують грошову компенсацію за витрату часу. Організація статистичної звітності й управління нею покладено на Державну службу статистики України. Усі форми статистичної звітності затверджують органи державної статистики, а форми річних бухгалтерських звітів - Міністерство фінансів України за погодженням із Державною службою статистики України.

Статистичну звітність підприємств можна класифікувати за такими ознаками (рис. 3).

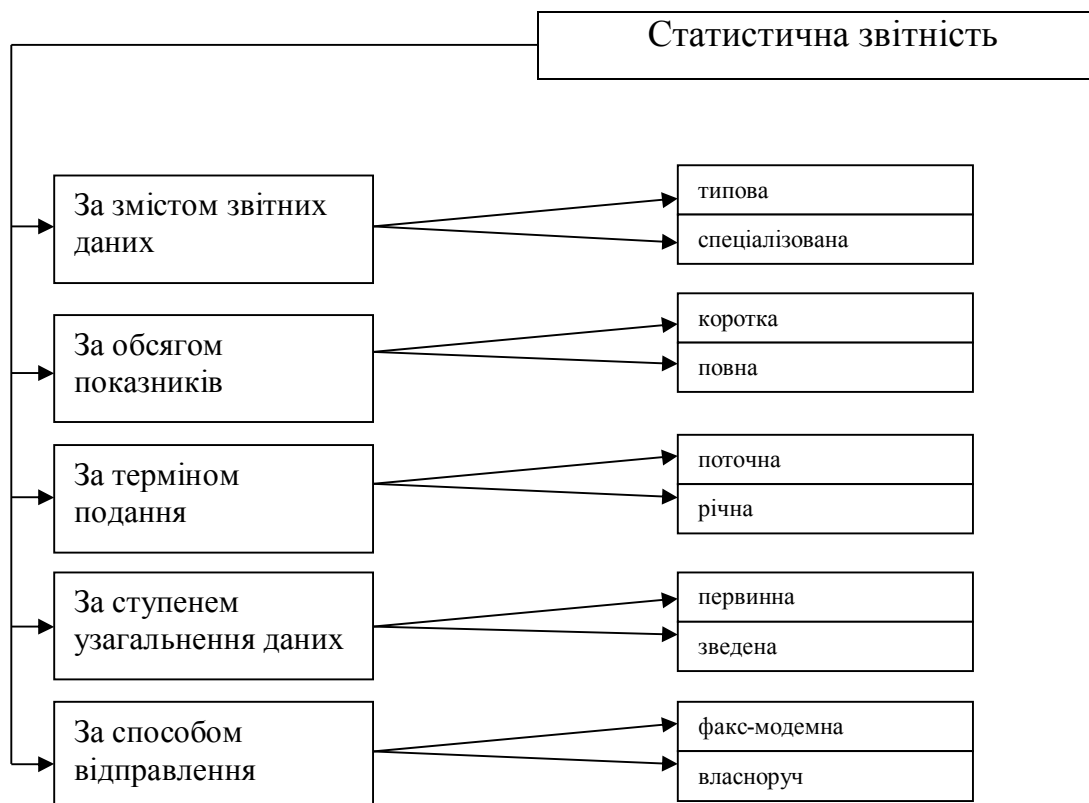

Рис. 3. Класифікація статистичної звітності

За термінами подання статистична звітність поділяється на періодичну та одноразову. Періодична звітність подається регулярно протягом року з установленими проміжками часу (щомісячно, щоквартально і т. ін.). Одноразова звітність може подаватися на вимогу статистичних органів (один раз на рік або рідше).

Статистична звітність була і залишається основною інформаційною базою. За її допомогою отримують такі основні дані:

- обсяг виробництва, реалізації товарів, робіт і послуг та затрати на них за видами економічної діяльності;
- фінансово-господарська діяльність підприємств;
- зайнятість і оплата праці працівників за видами економічної діяльності;
- ціни і тарифи;
- наявність і рух капіталу;
- демографічна ситуація;
- розвиток соціальної сфери;
- стан оточуючого середовища

Для підприємства основні і найбільш характерні блоки це:

- обсяг виробництва, реалізації товарів, робіт і послуг та затрати;
- фінансово-господарська діяльність підприємств;
- зайнятість і оплата праці працівників за видами економічної діяльності;
- ціни і тарифи;
- наявність і рух капіталу.

Статистична звітність формується таким чином, щоб її показники співпадали із показниками плану, що надає можливість перевірки виконання плану. До форми звітності надається інструкція, яка розкриває порядок визначення показників, що забезпечує однаковість інформаційної обробки.

Отже, підсумовуючи вищесказане, можна зробити висновок про те, що звітність підприємства дозволяє не тільки прогнозувати напрямки розвитку

бізнесу, але й ефективно управляти виробництвом, оцінити стосунки з постачальниками та покупцями. Щодо державного рівня, звітність - основне джерело надходження економічної інформації держави. Крім того, звітність дозволяє державі планувати розвиток країни в цілому та кожної галузі або регіону, а держава в свою чергу затверджує форми, види звітності, терміни її представлення.

Підприємства та організації різних видів діяльності, подають установлену нормативними документами статистичну звітність органам державної статистики та вищим установам відповідного підпорядкування. Склад і зміст цієї статистичної звітності частково визначається специфікою діяльності окремих установ, але більшість форм статистичної звітності є загальнодержавними, обов'язковими для подання всіма підприємствами, установами та організаціями.

Закон України «Про державну статистику України» стверджує, що усі користувачі повинні безкоштовно за формою, у повному обсязі, передбаченою звітно-статистичною документацією, у конкретні терміни подавати достовірну інформацію, у тому числі дані бухгалтерського обліку та інформацію з обмеженим доступом.

Головною формою статистичної звітності підприємства є форма № 1-підприємництво «Звіт про основні показники діяльності підприємства». У ній міститься повна та різнобічна інформація про діяльність суб'єктів господарювання як за масштабами реалізації виробництва, витратами, так і за іншими аспектами (Рис.4).

Крім звітності, яка подається державним статистичним органам, підприємства зобов'язані подавати певні її форми іншим організаціям, зокрема державній службі зайнятості та Фонду України соціального захисту інвалідів. Так, всі підприємства, установи, організації незалежно від форм власності та господарювання подають не пізніше 1-го лютого після звітного періоду регіональному відділенню Фонду України соціального захисту інвалідів форму 10-ПІ «Звіт про зайнятість та працевлаштування інвалідів».

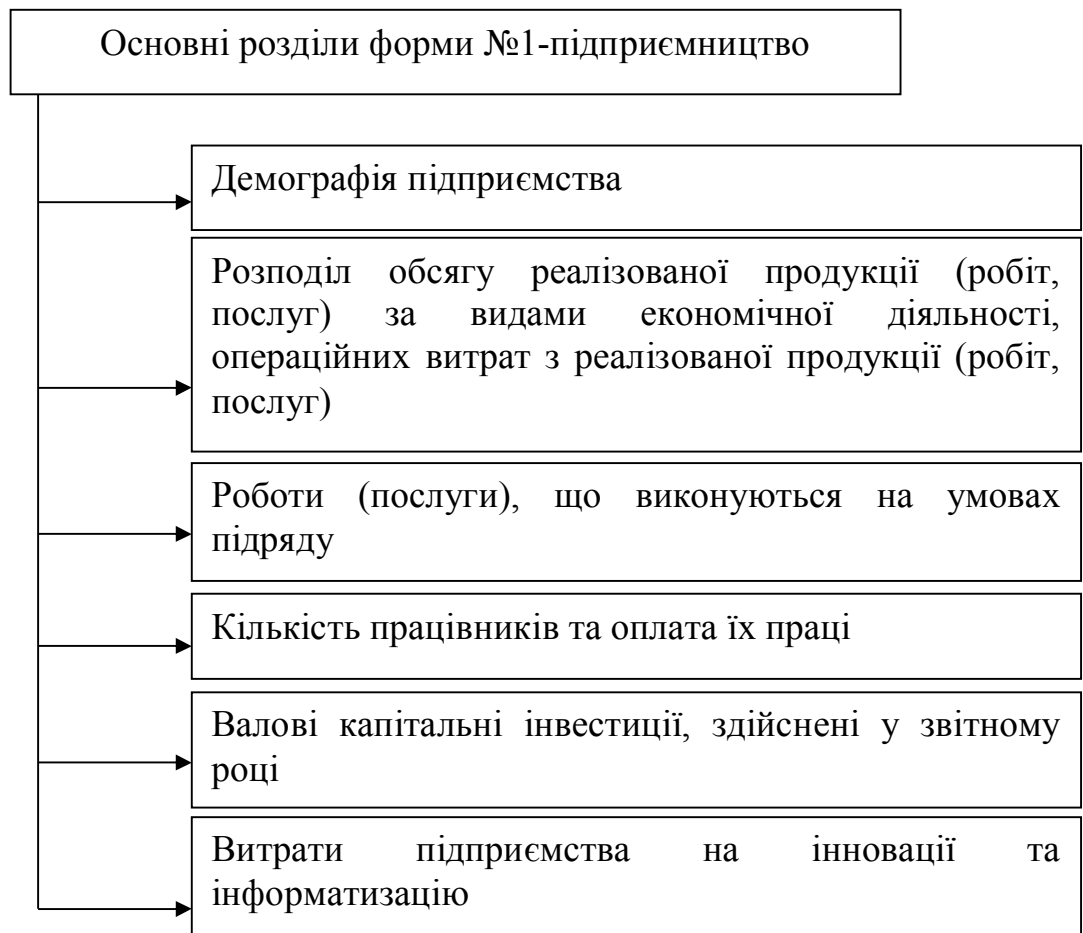

Рис.4. Розділи статистичної звітності №1

Після перевірки складається акт у двох примірниках, які підписують суб'єкт перевірки та власне сам перевіряючий. Відповідно один з двох примірників підписаного акта залишається у суб'єкта перевірки.

В залежності від виявлених проблем в стані звітної дисципліни організації обліку та точності звітних даних перевіряючі надають рекомендації щодо їх усунення.

Якщо суб'єкт перевірки не згідний з описаними фактами, він протягом трьох робочих днів після ознайомлення з актом і його підписання надає конкретні письмові зауваження щодо перевірки. Дані зауваження протягом п'яти робочих днів від дня надходження повинні бути розглянуті органами державної статистики, при цьому складається довідка про результати розгляду даного інциденту. Вона і всі зауваження які виникали в процесі роботи додаються до акта перевірки і є його невід'ємною частиною.

Характерним для даної звітності є те, що перевірка даних її показників здійснюється посадовими особами органів державної статистики, оскільки статистична звітність є громіздкою за розділами та інформацією, тому що у ній наводиться багато загальних показників, якими інтересується більше власне сама держава аніж директор конкретного підприємства. На основі цих даних, органи державної статистики формують загальні статистичні дані по всій країні з таких показників як: рівень заробітної плати, рівень безробіття, рівень зайнятості населення та багато інших. Оскільки держава зацікавлена у правильності подачі даної звітності, тому і перевірка здійснюється, як правило, державними органами.

4. Податкова звітність

Нарахування і сплата будь-якого виду податку чи збору (обов'язкового платежу) припускають здійснення належним чином обліку і розрахунку, результати яких відображаються у відповідній формі податкової звітності.

Податкова звітність — один з видів бухгалтерської звітності. Подається у вигляді податкових декларацій (розрахунків) платником податків (у тому числі відокремленими підрозділами у випадках, визначених Податковим Кодексом України) контролюючому органу у строки, встановлені законом, на підставі якого здійснюється нарахування або сплата податкового зобов'язання, чи документ, що свідчить про суми доходу, нарахованого (виплаченого) на користь платників податків — фізичних осіб, суми утриманого та/або сплаченого податку.

Податкова звітність являє собою сукупність дій платника податків (або особи, що його представляє) і податкового органу зі складання, ведення і здачі документів установленої форми, що містять відомості про результати діяльності платника податку, його майнове становище і фіксують процес обчислення податку, а також суму, що підлягає сплаті до бюджету. Податкову звітність може здійснювати як платник податку самостійно, так і його представник або податковий агент.

На платника податку покладається обов'язок з податкової звітності у разі, якщо відповідним податковим законом на нього покладено обов'язок зі сплати податку. Наприклад, усі фізичні особи згідно зі ст. 1 Декрету Кабінету Міністрів України «Про прибутковий податок з громадян» 2 зобов'язані сплачувати прибутковий податок, причому обов'язок з податкової звітності таких осіб закріплений ст. 12 цього нормативного акта, відповідно до якої громадяни, крім тих, які одержували доходи тільки за місцем основної роботи, зобов'язані до 1 березня наступного року надати в податковий орган за місцем проживання декларацію про суму сукупного доходу, отриманого як за основним, так і не за основним місцем роботи.

Платник податків може не надавати податковому органу податкову звітність, якщо;

- 1) звітність про виконання податкового обов'язку надає податковий агент;
- 2) платник податків входить до складу консолідованої групи платників по податках, звітність за якими надається головним підприємством.

Податкова звітність реалізується шляхом подання платником податку податкової документації, тобто документів, що містять відомості про обчислення і сплату податку. При цьому слід розрізняти податкову і фінансову звітність. Під фінансовою звітністю розуміють бухгалтерську звітність, що містить Інформацію про фінансово-господарський стан і результати діяльності господарюючого суб'єкта за звітний період. Фінансова звітність відповідно до законодавства має дві форми: баланс і звіт про фінансові результати. Здійснення фінансової звітності регулюється Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р.(із змінами та доповненнями), постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2000 р., якою затверджений Порядок подання фінансової звітності й іншими нормативними актами. Податкова звітність — це вужче поняття, яке містить винятково питання з оподаткування. У податковій документації фіксується саме процес нарахування і сплати податків і зборів (обов'язкових платежів). Особливістю податкової документації є те, що в її складі немає спеціалізованих «податкових» первинних документів, оскільки підставою для ведення податкового обліку є, як правило, первинні бухгалтерсько-облікові документи, які фіксують факт здійснення господарської операції. Виходячи з цього, інші відомості не можуть бути предметом податкової документації і податкові органи не мають права вимагати від платника податків подання відомостей, не передбачених законодавством про оподаткування, або подання податкової документації до настання термінів звітності.

Податкову звітність подають до податкових органів за підсумками звітного періоду у встановлений законодавством строк. Терміни здійснення

податкової звітності встановлюються по кожному податку окремо. Першим днем подання податкової звітності вважають день, що йде за днем закінчення звітного податкового періоду. Якщо останній день подання податкової звітності є вихідним або святковим, то днем подання звітності вважається наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день. Граничні терміни подання податкової звітності можуть бути продовжені за правилами і на підставах, передбачених податковим законодавством.

Реалізуючи обов'язок з податкової звітності, платник податків подає в податкові органи такі види податкових документів, в яких зафіксовано обчислення податку і визначено суму, що підлягає сплаті:

1. Розрахунково-звітну документацію — документи, в яких фіксуються податкові розрахунки і суми податків. По кожному податку існує єдиний податковий документ, в якому платник розраховує суму податку, що підлягає сплаті, і який подає платник податків до податкового органу у встановлений законодавством термін. Такі документи містять відомості про строки, базу оподаткування, податкові пільги, розміри податкового окладу, причому називатися вони можуть по-різному: декларація, розрахунок, звіт тощо. Прикладом розрахунково-звітної документації може бути декларація про прибуток підприємства, обов'язок надання якої закріплений й. 16.4 ст. 16 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22 травня 1997 р. (із змінами та доповненнями), а форма і порядок її складання затверджені наказом податкової адміністрації від 29 березня 2003 р.; розрахункова відомість про нарахування і перерахування страхових внесків до Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, форма і порядок заповнення якої затверджені наказом Міністерства праці і соціальної політики України від 18 грудня 2000 р.¹; розрахунок збору за забруднення навколишнього природного середовища, форма і порядок заповнення якого затверджені наказом Мінекобезпеки і Державної податкової адміністрації України від 19 липня 1999 р. і т. ін.

2. Супутню (чи довідкову) документацію - документи, які містять довідкову інформацію, що деталізує дані для обчислення податків і розшифровує чи обґрунтовує податкові розрахунки. Така документація поділяється на:

- а) документи, необхідні для обчислення податків, наприклад, звіт про результати діяльності виконавця довгострокових договорів (контрактів), форма і порядок заповнення якого затверджені наказом Державної податкової адміністрації України від 29 березня 2003 р.;
- б) документи довідкового характеру, які безпосередньо не впливають на обчислення сум податків, приміром, розрахунок-повідомлення розподілу консолідованого податку між юридичною особою та філіями, форма і порядок заповнення якого затверджені наказом податкової адміністрації від 10 квітня 1998 р.;

3. Облікову документацію - це документи, що являють собою зведені форми податкового обліку. Первинні документи бухгалтерського обліку, які накопичуються і систематизують ся в податковому обліку, підлягають узагальненню за певний податковий період. Після цього на підставі цих уже згрупованих документів визначається сума податків, що підлягає внесенню у відповідні фонди. Прикладом такого виду податкової документації є Книга обліку доходів і витрат суб'єкта малого підприємництва - юридичної особи, що застосовує спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, порядок ведення якої затверджений наказом податкової адміністрації від 12 жовтня 1999 р.

4. Податкові повідомлення - документи, які направляють податкові органи платникам. Вони містять відомості про терміни та суми податку, що підлягає сплаті. Згідно зі ст. 6 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами і державними цільовими фондами»² суму податку, зазначену в податковому повідомленні, яка підлягає сплаті, обчислює не самотійно платник податків, а податковий орган. Податкові повідомлення у колишньому СРСР вперше з'явилися 1934

року, коли було змінено так звані окладні листи по сільськогосподарському податку. За своєю суттю вони є офіційним повідомленням податкових органів про необхідність внесення платником податків відповідної суми податку у визначений термін.

У податковій звітності наводять такі важливі показники як: валові витрати, валовий дохід, прибуток (збиток) діяльності підприємства, амортизація. Перелік загальнодержавних та місцевих податків і зборів які повинен сплачувати суб'єкт господарської діяльності наведені нижче у таблиці 6.

Таблиця 6.

Склад податків, що сплачує підприємство

Загальнодержавні	Місцеві
- Податок на прибуток	- Податок на майно
- Податок з доходів фізичних осіб	- Єдиний податок
- Податок на додану вартість	- Збір за місця для паркування
- Акциз	- Туристичний збір
- Екологічний податок	-
- Рентна плата	-
- Мито	-

Дана звітність реалізується шляхом подачі платником податку спеціальної документації, тобто документів, у яких наводяться відомості про сплату і обчислення податку а також власне і сам процес нарахування та сплати зборів і податків. Головною особливістю такої документації є те, що в її складі відсутні спеціалізовані «податкові» первинні документи, тому що підставою для ведення податкового обліку є, в основному, первинна бухгалтерська документація, яка фіксує власне сам факт проведення господарської операції. Отже, інші відомості в принципі не можуть бути предметом податкової документації і виходячи з цього податкові органи не мають права вимагати від платника податків подання податкової

документації до настання термінів звітності або подання відомостей не передбачених законодавством про оподаткування.

З податкової звітності ми бачимо стан зобов'язань підприємства, пов'язаних з нарахуванням і сплатою податків та інших зборів та платежів. Дана звітність подається до позабюджетних фондів, проте основним користувачем виступають органи податкової служби і подається туди за підсумками звітного періоду у встановлений строк(Таблиця 7).

Таблиця 7.

Класифікація форм податкової звітності підприємства

Класифікаційна ознака	Вид звітності	Характеристика
Періодичність подання	Квартальна, піврічна, дев'ятимісячна, річна	Подається відповідно раз у квартал,півроку, 9 місяців,рік
Строк подання	Поточна	Квартал,півріччя, 9 місяців
	Річна	Результати роботи за рік
Рівень спеціалізації	Загальна	Охоплює всі сторони діяльності
	Спеціалізована	Охоплює тільки певний вид діяльності
Ступінь узагальнення	Індивідуальна	Однієї юридичної особи
	Консолідована	Юридичної особи та дочірніх підприємств
Призначення	Зовнішня	Відкрита для користувачів
	Внутрішня	Для власних потреб,оприлюдненню не підлягає
Роль в економіці	Загальнодержавна	Для аналізу розвитку економіки
	Внутрішньогалузева	Розробляється відповідними міністерствами і відомствами

Проте терміни подачі звітності встановлюються окремо по кожному податку. Крайні терміни подачі податкової звітності можуть бути продовжені на підставах, передбачених податковим законодавством. Якщо останній день

подання податкової звітності є вихідним або святковим, то днем подання звітності вважається наступний за вихідним або святковим операційний (банківський) день. Першим днем подання податкової звітності вважають день, що йде за днем закінчення звітного податкового періоду.

Висновок

1. З вищесказаного можна зробити висновок, що метою ведення бухгалтерського обліку і складання звітності є надання користувачам для прийняття рішень правдивої, повної та неупередженої інформації про господарську діяльність, фінансове становище та рух грошових кіштів підприємства. Податкова, статистична, фінансова та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, беруть свій початок з даних бухгалтерського обліку. Бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством.

Отож, звітність – це облікові записи, які дають можливість слідкувати за господарською діяльністю. На кожному підприємстві обліковий процес закінчується складанням звітності для розрахунку економічних показників на підставі об'єднання поточних даних, необхідних для управління. Також звітність – джерело інформації для оцінки використання ресурсів, аналізу підсумків діяльності підприємства, виявлення резервів зниження витрат виробництва та росту рентабельності, фінансового положення підприємства.

2. В умовах конкуренції, коли на ринку одночасно працюють різноманітні господарські суб'єкти – юридичні та фізичні особи, звітність являється джерелом інформації номер один. Усі підприємці намагаються дізнатись максимум інформації про своїх постачальників та замовником. Структура та склад звітності найчастіше розробляється в залежності від потреб суб'єкта. Така звітність буде індивідуальна і її використання буде ефективним тільки на конкретному підприємстві. Документація звітності також розробляється і затверджується на державному рівні. Дана звітність буде універсальною та загальною, оскільки кожне підприємство повинно організувати представлення та складання її до державних органів.

На сучасному підприємстві діє кожен із цих варіантів, оскільки як загальна так і індивідуальна звітність дозволяє представити процес виробництва та реалізації як єдиний механізм.

Розробленням документації звітності займаються спеціалізовані фахівці, які володіють питаннями аналізу, обліку та знають інформаційні потреби підприємств, держави, регіонів.

3. В економічно розвинутих країнах існує багато спеціалізованих організацій, як суспільних так і господарських (союзи бухгалтерів, центри, комітети, асоціації). Вони постійно проводять дослідження серед управлінської ланки підприємств та інших користувачів звітності для того щоб вивчити потреби в різних економічних показниках, які дозволяють по різному приймати важкі рішення в умовах постійної конкуренції. Результативність даних досліджень законодавчо закріплюють в нормативно - правових документах, для прикладу: Фінляндія – Закон про бухгалтерський облік, Німеччина – Торговельний кодекс, Великобританія – Закон про компанії. За останні роки Європейський парламент прийняв багато законодавчих актів (директив), які повинні уніфікувати звітність у європейських країнах.

З вищесказаного зрозуміло, що складання звітності у різних країнах розроблені так, щоб формувати вхідну інформацію для національної системи держави, за допомогою якої можна контролювати економіку. Дана система склалася на основі багатовікової традиції централізації управління і прагнення підприємців отримувати підтримку держави. При цьому, компанії, що здійснюють свою діяльність на іноземних ринках, мають право складати звітність за правилами відповідного ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Порядок подання фінансової звітності (Постанова КМУ №419 від 28.02.2000 р.) зі змінами і доповненнями .
2. Бухгалтерський облік. Теоретичні основи: навч. посіб. / Н. О. Просянюк, М. О. Ананська, В. В. Кірсанова, О. В. Станіславик; за ред. С. В. Філіппової. – Х.: Бурун Книга, 2010. – 240 с.
3. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік : нормативно-правові документи: навч. посіб. / Ю. А. Верига, Г. І. Зима. – К.: ЦУЛ, 2009. – 656 с.
4. Про державну статистику від 17.09.1992 р. №2614-XII зі змінами і доповненнями .
5. Кім Г. Бухгалтерський облік: первинні документи та порядок їх заповнення: Навч. посіб. / Г. Кім В. В. Сопко, Ю. Г. Кім. – 2-ге переробл. доп. – К.: ЦНЛ, 2006. – 480 с.
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010р. №2755 - VI зі змінами і доповненнями .
7. Мельник В. Г. Бухгалтерський облік (Основи): навч. посіб. / В. Г. Мельник, А. Г. Богач. – Тернопіль: Економічна думка, 2011. – 365 с.
8. Господарський кодекс України від 16.01.2003р. №436-IV зі змінами і доповненнями .
9. Про господарські товариства від 19.09.1991р. №1576 - XII зі змінами і доповненнями .
10. Шкіцька І. Ю. Управлінське документознавство: навч. посіб. / І. Ю. Шкіцька. – Тернопіль: Новий колір, 2009. – 252 с.
11. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні" від 16 липня 1999 р. № 966-XIV зі змінами і доповненнями .